

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Štěpána Výborného a soudců Martina Bobáka a Jana Kratochvíla ve věci

žalobce: **Mgr. I. R.**
zastoupen MUDr. J. R.
oba bytem X

proti
žalované: **Univerzita Karlova**
sídlem Ovocný trh 560/5, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí rektorky žalované ze dne 17. 2. 2023,
č. j. POP/UKRUK/1/173405/2023-3,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 9. 1. 2023 rektorka žalované (**rektorka**) stanovila žalobci poplatek za překročení standardní doby studia ve výši 29 500 Kč. Žalobce se odvolal. Rektorka žalované pak shora označeným rozhodnutím (**napadené rozhodnutí**) potvrdila rozhodnutí ze dne 9. 1. 2023. Dále také rozhodla, že poplatek spojený se studiem se nepromíjí.
2. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující, pro věc podstatné skutečnosti.
3. Žalobce studoval u žalované. Dne 2. 9. 2020 se zapsal ke studiu magisterského studijního programu Informatika – Umělá inteligence na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy (**studijní program**). Studijní program úspěšně ukončil dne 6. 2. 2023.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

4. Do celkové doby studia se žalobci počítalo také období od 4. 7. 2017 do 8. 1. 2019, v němž studoval magisterský studijní program Všeobecné lékařství, 3. lékařská fakulta. Tento program ukončil jinak než řádně. Po zohlednění tohoto předcházejícího studia žalobce překročil standardní dobu studia zvětšenou o jeden rok dne 24. 6. 2022. Rektorka mu rozhodnutím ze dne 1. 7. 2022 vyměřila poplatek za započatých dalších šest měsíců studia na základě § 68 odst. 5 ve spojení s § 58 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách (**zákon o vysokých školách**). Vzhledem k tomu, že žalobce pokračoval v studiu i 25. 12. 2022, a tedy po uplynutí šesti měsíců od vzniku první poplatkové povinnosti, započala tohoto dne doba dalších šesti měsíců, za kterou se stanoví poplatek spojený s překročením délky studia. V nyní posuzované věci se tedy jednalo o druhou poplatkovou povinnost. Rektorka tudíž rozhodnutím ze dne 9. 1. 2023 stanovila žalobci poplatek spojený se studiem za započatých šest měsíců studia od 25. 12. 2022 do 25. 6. 2023.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalované

5. Žalobce namítal, že rektorka měla poplatek prominout na základě čl. 4 opatření rektora č. 25/2019, *Postup při posuzování žádostí o prominutí či snížení poplatku spojeného se studiem (opatření rektora o prominutí poplatku)*. Dle tohoto opatření může rektorka prominout poplatek, pokud student studium řádně ukončí do jednoho měsíce od stanovení poplatku. Rektorka prý chybně určila den počátku této doby. Na základě § 58 odst. 7 zákona o vysokých školách je poplatek vyměřen konstitutivním aktem. Poplatková povinnost údajně vznikla až datem vydání rozhodnutí o vyměření poplatku, tedy 9. 1. 2023. Žalobce studium ukončil dne 6. 2. 2023, t. j. do jednoho měsíce od vzniku poplatkové povinnosti. Formulace čl. 4 opatření rektora o prominutí poplatku neumožňuje jakékoliv správní uvážení. Protože žalobce ukončil studium do jednoho měsíce od stanovení poplatku, měla rektorka poplatek prominout. Svým postupem rektorka porušila § 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (**správní řád**).
6. Žalovaná ve vyjádření navrhla, aby soud žalobu zamítl. Nesouhlasí s žalobcem ohledně stanovení počátku doby jednoho měsíce uvedené v čl. 4 opatření rektora o prominutí poplatku. Zákon o vysokých školách rozlišuje vznik poplatkové povinnosti a samotné stanovení nebo vyměření poplatku vysokou školou. Vzhledem ke skutečnosti, že poplatek se vyměřuje za započatých šest měsíců studia, vzniká poplatková povinnost vždy na začátku tohoto období. Poplatková povinnost tedy vznikla ke dni 25. 12. 2022.
7. Žalovaná poukázala na čl. 3 odst. 5 přílohy č. 2 Statutu Univerzity Karlovy, který demonstrativně stanoví důvody pro snížení, prominutí nebo odložení splatnosti poplatku. Pro posouzení specifických situací slouží čl. 3 odst. 5 písm. c) a d) přílohy č. 2 téhož statutu, které umožňují snížení, prominutí nebo odložení splatnosti poplatku v případě specifických situací hodných individuálního posouzení, konkrétně tíživé sociální situace nebo jiných vážných důvodů, respektive jiných důvodů hodných zvláštního zřetele. Žalobci nesvědčí ani *jiný důvod hodný zvláštního zřetele* dle čl. 3 odst. 5 písm. d) přílohy č. 2 Statutu Univerzity Karlovy. Tímto důvodem mohou být výjimečné nahodilé situace, hlavně situace, kdy student nemůže studovat, aniž to může jakkoli ovlivnit. Takovou situací může být například pokud zahraniční student studijního programu v cizím jazyce nedostane vízum a nemůže tedy pobývat na území ČR. Dalším případem je, pokud student ukončí studium jinak než řádně do jednoho týdne, respektive do jednoho měsíce od začátku období, na něž je poplatek vyměřen. Dle žalované žalobce nedoložil žádný

důvod hodný zvláštního zřetele. Takovým důvodem není nesplnění lhůty pro absolvování studia do jednoho měsíce od vzniku povinnosti uhradit poplatek.

III. Posouzení žaloby

8. Žaloba je včasná, podala ji osoba k tomu oprávněná. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
9. Soud o věci rozhodl bez nařízení ústního jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), neboť účastníci takový postup soudu akceptovali. Správním spisem, tj. včetně všech listin v něm založených, se nedokazuje. Soud ze správních spisů vychází.
10. Žaloba není důvodná.
11. Stanovení poplatku studentovi dle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., a jako takové je přezkoumatelné soudem ve správním soudnictví [viz rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 30. 3. 2006, č. j. 2 As 50/2004-64, č. 907/2006 Sb. NSS].
12. Soud nejdříve posoudil, jestli rozhodnutí není nepřezkoumatelné. Podle ustálené judikatury je třeba za nepřezkoumatelné považovat takové rozhodnutí, z něhož vůbec není možné seznat, jakým způsobem správní orgán rozhodl, nebo které vykazuje takové rozpory mezi výrokem a odůvodněním, že není možné zjistit, jakými úvahami byl správní orgán veden. Nepřezkoumatelným je také rozhodnutí, z něhož není možné zjistit, jak se správní orgán vypořádal s námitkami účastníka řízení či z jakých důvodů je považoval za liché, mylné či vyvrácené, nebo takové rozhodnutí, které se opírá o v řízení nezjišťované nebo neprokázané skutečnosti. Těmito vadami napadené rozhodnutí netrpí.
13. Dle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách platí, že pokud studuje *student ve studijním programu déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každých dalších započatých šest měsíců studia nejméně jedenapůlnásobek základu; do doby studia se započtou též doby všech předchozích studií bakalářských a magisterských studijních programech, které byly ukončeny jinak než řádně podle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3, nejde-li o předchozí studium, po jehož ukončení student řádně ukončil studijní program stejného typu.*
14. Zákon o vysokých školách v § 58 odst. 7 větě druhé umožňuje snížení či prominutí poplatku za delší studium. Rektor může *v rámci rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem vyměřený poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti s přihlédnutím zejména ke studijním výsledkům a sociální situaci studenta podle zásad uvedených ve statutu veřejné vysoké školy.* V posuzovaném případě mohla rektorka v odvolacím řízení dle čl. 3 odst. 5 písm. c) a d) přílohy č. 2 Statutu Univerzity Karlovy

poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti. Podrobnosti stanoví opatření rektora. Důvody pro snížení, prominutí nebo odložení splatnosti jsou zejména:

• velké nebo další tvůrčí výsledky, dosažené v rámci studia, v němž bylo vydáno rozhodnutí o vyměření poplatku,

• pobytu organizovaného nebo zajištěného prostřednictvím fakulty anebo univerzity na jiné vysoké škole v zahraničí,

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

ebo jiné vážné důvody,
ítního zřetele.

15. Podle čl. 4 opatření rektora o prominutí poplatku [má být vyhověno] *žádosti účastníka řízení o prominutí poplatku z důvodu, že účastník řízení studium, v rámci něhož byl tento poplatek stanoven, absolvoval nejpozději do jednoho měsíce ode dne vzniku této poplatkové povinnosti*. V takovém případě má být poplatek v celém rozsahu prominut.
16. Jedinou žalobní námitkou je, že na žalobce se vztahují podmínky pro prominutí poplatku za studium stanovené v čl. 4 opatření rektora o prominutí poplatku. Podstatou tohoto sporu je tak odpověď na otázku, zda žalobce absolvoval studium do jednoho měsíce ode dne vzniku poplatkové povinnosti. Soud poznamenává, že žalobce nenapadá ani nezpochybnuje sporné ustanovení opatření rektora o prominutí poplatku, domáhá se pouze jeho použití. V obecné rovině soud doplňuje, že toto opatření je vnitřním předpisem univerzity, který stanovuje pravidla pro správní praxi, zejména stran postupů rektora v různých skutkových situacích. Opatření zvyšuje legitimní očekávání potenciálních adresátů § 58 zákona o vysokých školách. Jde-li o rozhodování o prominutí poplatku za studium, rektor má poměrně široké meze správního uvážení (např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 4. 2023, č. j. 14 A 227/2021-91).
17. Soud v reakci na stěžejní žalobní námitku přihlédl k rozsudku NSS ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 8/2007-89, dle něhož

samotný zákon o vysokých školách totiž v § 58 odst. 3 předpokládá stanovení poplatku za studium ze strany veřejné vysoké školy a teprve jeho stanovením – v daném případě nazvaném „Výzva k uhrazení poplatku za prodlouženou dobu studia“ – je založena povinnost studenta tento poplatek uhradit. Ze žádného ustanovení zákona o vysokých školách nelze dovodit tuto povinnost studenta, aniž o ní bylo veřejnou vysokou školou autoritativně rozhodnuto v podobě stanovení poplatku.
18. Dle rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 11. 2020, č. j. 8 A 176/2017-25, lze na základě výše citovaného rozsudku NSS rozlišit 5 časových momentů týkajících se správního poplatku za studium, a to:
 - a) vznik poplatkové povinnosti,
 - b) vyměření nebo stanovení poplatku,
 - c) vznik povinnosti poplatek uhradit,
 - d) termín splatnosti,
 - e) vymahatelnost povinnosti uhradit poplatek.
19. Zákon o vysokých školách nereguluje explicitní okamžik vzniku poplatkové povinnosti [jinak např. § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. Z logiky věci je však zjevné, že vznik poplatkové povinnosti je vázán jen na splnění podmínek uvedených v zákoně. Poplatková povinnost dle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách *vzniká* za „započaté období“ studia, tedy prospektivně do budoucna. Podmínkou pro to, aby vysoká škola mohla stanovit poplatek spojený se studiem, je toliko zjištění, že student ve studijním programu studoval déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok, a že je studentem ke dni vzniku poplatkové povinnosti (viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 4. 2023, č. j. 14 A 227/2021-91). Obdobně se k této otázce vyjádřil NSS v rozsudku ze dne 23. 3. 2022, č. j. 7 As 401/2019-35, dle něhož je pro vyměření poplatku rozhodující, zda „*student v okamžiku vzniku poplatkové povinnosti studuje, přičemž poplatky jsou hrazeny již za první den studia a to na celé období dopředu*“.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

20. Ke vzniku samotné povinnosti tento poplatek uhradit je však potřebné jeho stanovení (neboli vyměření) ze strany vysoké školy, přesně jak uvádí shora citovaný rozsudek NSS, a doručení tohoto rozhodnutí studentovi. Student je pak povinen poplatek uhradit v termínu splatnosti s tím, že pokud tak neučiní, lze tuto povinnost vymáhat den následující po termínu splatnosti.
21. Soud má za to, že žalobce nesprávně zaměňuje „vznik poplatkové povinnosti“, „vyměření poplatku“ a „vznik povinnosti *uhradit* poplatek“. Žalobci vznikla poplatková povinnost za každých dalších započatých šest měsíců studia v době, kdy studoval nad rámec standardní doby studia zvětšené o jeden rok. Tuto „zvětšenou“ dobu studia žalobce překročil poprvé dne 24. 6. 2022 (první vyměřený poplatek), a následně pak 25. 12. 2022 (druhý poplatek, který je předmětem nynějšího sporu). Vzhledem k tomu, že rektorka již jednou poplatek žalobci vyměřila (za období končící dne 24. 12. 2022), vznik jeho další poplatkové povinnosti se váže právě ke dni 25. 12. 2022. Nynější poplatek rektorka stanovila rozhodnutím ze dne 9. 1. 2023 s tím, že je splatný 90. den od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Rozhodnutí nabylo právní moci dnem doručení rozhodnutí o odvolání tj. dne 10. 3. 2023. Povinnost uhradit poplatek tak vznikla dne 10. 3. 2023. Poplatek je splatný po dobu 90 následujících dní. V případě nezaplacení ho lze vymáhat po uplynutí této lhůty. Žadatel má pravdu, pokud tvrdí, že prvoinstanční rozhodnutí je konstitutivním právním aktem. Rozhodnutí jako takové nezakládá poplatkovou povinnost. Rozhodnutí pouze vyměřuje konkrétní výši poplatku, zakládá povinnost ho uhradit a upozorňuje na důsledky jeho neuhrazení. Vlastní poplatkovou povinnost za delší studium ovšem i dle recentního rozsudku NSS ze dne 23. 2. 2024, č. j. 5 As 269/2022-40, bod 79, zakládá zákon (viz také bod 18 shora).
22. Pokud by na žalobce mělo dopadnout dobrodiní prominutí poplatku dle shora cit. čl. 4 opatření rektora, musel by ukončit studium nejpozději 25. 1. 2023, tj. do jednoho měsíce od data vzniku poplatkové povinnosti (25. 12. 2022). Žalobce mylně dovozuje, že mu postačovalo ukončit studium do jednoho měsíce od vzniku povinnosti *uhradit* poplatek. Zřejmým cílem čl. 4 opatření rektora je, aby studenti, ačkoliv studují z období šesti měsíců nad rámec standardní doby studia zvětšené o jeden rok pouze po dobu několika málo dnů (max. jeden měsíc), nemuseli hradit poplatek i za zbylých 5 měsíců, v průběhu kterých již nestudují. Žalobní námitka je tak nedůvodná.
23. Z výše uvedeného je zřejmé, že rektorka nemohla bez dalšího použít čl. 4 opatření rektora o prominutí poplatku, neboť žalobce nedokončil studium do jednoho měsíce od vzniku poplatkové povinnosti. Toto ustanovení opatření rektora nenabízí prostor pro správné uvážení. V případě nesplnění podmínek ho tak rektorka nemůže bez dalšího aplikovat (například z důvodu dobrých studijních výsledků). Není tedy důvodná ani argumentace žalobce porušením § 2 odst. 3 správního řádu.
24. Lichá je i polemika spojená se studijním průměrem žalobce, který činil 1,25. I pokud by rektorka měla použít čl. 4 opatření rektora o prominutí poplatku, je nábíledni, že studijní průměr při jeho aplikaci nehraje žádnou roli. Jak správně uvedla rektorka, dle přílohy č. 1 k opatření rektora o prominutí poplatku vyměřený poplatek lze snížit pro dosažené studijní výsledky. Jde o zpřesnění důvodu prominutí poplatku dle čl. 3 odst. 5 písm. a) přílohy č. 2 Statutu Univerzity Karlovy. To však platí pouze pro první vyměřený poplatek v rozhodném studiu (u žalobce za období od 24. 6. 2022 do 24. 12. 2022), který rektorka žalobci nakonec prominula. V nyní řešené situaci ovšem jde již o v pořadí druhý poplatek za další období nad rámec standardní doby studia zvětšené o jeden rok. Bylo by absurdní, aby student – byť s kvalitním studijním průměrem – mohl bez hrozby „sankčního“

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

poplatku za delší studium studovat takřka donekonečna (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2022, čj. 7 As 401/2019-35, bod 17 a násl.). Bezplatné studium by se navzdory hromadění kreditů a dobrých známek stalo neefektivním a pro společnost zatěžujícím (např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2019, č. j. 14 A 100/2018-25).

IV. Závěr a náklady řízení

25. Soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
26. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalované nevznikly žádné účelně vynaložené náklady nad rámec její běžné činnosti. Soud tedy nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení.

Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 10. dubna 2024

JUDr. PhDr. Štěpán Výborný, Ph.D., v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.